

Langstudeerders in Nijmegen: de geldigheidsduur van tentamens

Wie in één jaar niet 65% van de studiepunten van de propedeuse (P) weet te halen, wordt ongeschikt geacht voor de gekozen opleiding. En als je de resterende studiepunten niet binnen twaalf maanden weet te verwerven, word je alsnog uit de opleiding verwijderd. Per 1 september 2011 wordt deze BSA-regeling in de Radboud Universiteit ingevoerd.¹ Helaas worden niet alleen ongeschikte studenten door deze regeling getroffen maar ook werkstudenten: voor deelnemers aan voltijdse opleidingen wordt werkstudentschap door de wetgever niet aangemerkt als een persoonlijke omstandigheid die afwijking van de BSA-criteria rechtvaardigt.

Zou de afgewezen Nijmeegse werkstudent Economie zijn (haar) opleiding dan bij UvA-Amsterdam kunnen voortzetten en de in Amsterdam afgewezen werkstudent omgekeerd in Nijmegen? In principe zou dat kunnen en dan zouden zij de inmiddels behaalde studiepunten kunnen meenemen. Maar in Nijmegen hebben ze daar een stokje voor gestoken.² Alle behaalde P-tentamens van Economie-Nijmegen verliezen na 24 maanden hun geldigheid. Die geldigheidsklok begint te lopen op 1 september van het eerste jaar van inschrijving en dus niet op het tijdstip waarop het tentamen behaald is.³ Tentamenbriefjes waarvan de geldigheidsduur is verlopen, kunnen in de nieuwe opleiding (bv. Bedrijfskunde Nijmegen) niet tot vrijstelling leiden. Deze spelregel wordt eveneens toegepast op P-tentamens die aan een andere faculteit of universiteit (bv. Rechten-Nijmegen of Economie-UvA) zijn behaald, echter met inachtneming van de geldigheidsduur die aldaar is vastgesteld. En deze spelregel blokkeert zelfs de toekenning van vrijstellingen voor keuze- of minorvakken (bv. aan Rechten- of Economiestudenten die naar Bedrijfskunde Nijmegen omzwaaien).

Hierboven kwamen drie Nijmeegse regelingen aan de orde: (a) de aanstaande BSA-regeling, (b) de bestaande regels inzake de geldigheidsduur van P-tentamens, en (c) de bestaande decisieregels inzake het verlenen van vrijstellingen. Daarnaast worden Nijmeegse studenten nog met twee andere regels geconfronteerd:⁴

(d) de geldigheidsduur van postpropedeutische tentamens (zelfs als deze onlangs zijn afgelegd!) expireert als zij niet in vijf jaar het diploma van de desbetreffende bacheloropleiding hebben behaald; en
(e) de geldigheidsduur van deeltentamens, practica, papers etc. vervalt als aan het einde van het cursusjaar niet het bijbehorende tentamen is behaald.

Volgens mij wordt door deze samenloop van regelingen een ontoelaatbare inbreuk gemaakt op de belangen van studenten. Ik zal dat adstrueren in de volgende stellingen.

1. De Nijmeegse beperking van de geldigheidsduur van P-tentamens (b) en de bijbehorende beperking van vrijstellingsmogelijkheden in verband met elders behaalde tentamens (c) is niet verenigbaar met de invoering van het Bindend Studieadvies (a). Met name de kansen voor omzwaaiers om in een betaalbare studieduur een bachelordiploma te halen, worden daardoor aangetast.
2. De Nijmeegse beperking van vrijstellingsmogelijkheden voor omzwaaiers (c) vormt een aantasting van de voorzieningen voor goede studievoortgang. Volgens artikel 7.8b, lid 3 van de Wet op het hoger onderwijs, mag het instellingsbestuur geen negatief BSA-advies uitbrengen, indien in de propedeutische fase van de ontvangende opleiding niet zodanige voorzieningen zijn geschapen dat de mogelijkheden voor goede studievoortgang gewaarborgd zijn.⁵
3. De beperking van de vrijstellingsmogelijkheden voor omzwaaiers (c) staat ook op gespannen voet met artikel 7.3d van de Wet op het hoger onderwijs betreffende de zogenaamde vrije onderwijsprogramma's: Een student die is ingeschreven voor een universitaire opleiding, kan, met toestemming van de examencommissie die daarvoor het meest in aanmerking komt, zelf uit onderwijseenheden die door de betrokken universiteit [of door andere universiteiten c.q. hogescholen??] worden verzorgd, een programma samenstellen waaraan een examen is verbonden. Indien nodig wijst het instellingsbestuur een examencommissie aan die met de bovenbedoelde beslissing is belast. De examencommissie geeft bij het verlenen van de bovenbedoelde toestemming aan tot welke door de instelling aangeboden opleiding het aldus samengestelde programma voor de toepassing van deze wet geacht wordt te behoren.⁵
4. De regelingen (b) t/m (e) zijn niet verenigbaar met de door het kabinet-Rutte aangekondigde collegegeldtoeslag voor langstudeerders. De vooronderstelling van die toeslag is immers dat faculteiten de studievoortgang niet onnodig belemmeren.
5. De bestaande wettelijke regels betreffende het Bindend Studieadvies (a) zijn evenmin verenigbaar met de aangekondigde collegegeldtoeslag. Zij vormen eveneens een onnodige belemmering van de studievoort-

gang. De wetgever gaat er namelijk ten onrechte van uit dat de studieleiding minimaal een jaar nodig heeft om op verantwoorde wijze te bepalen of een student geschikt is voor haar driejarige bacheloropleiding en dat de zij desgewenst zelfs twee jaar de tijd mag nemen om diens geschiktheid definitief vast te stellen. Als het kabinet-Rutte vasthoudt aan zijn voornemen aan langstudeerders zo'n excessieve collegegeldtoeslag op te leggen, dan dient de wetgever ook van de faculteiten te eisen dat ze in of binnen - zeg - vijf maanden tot een definitief oordeel over de geschiktheid van de aankomende student komen. En het is in elk geval volstrekt onaanvaardbaar dat de studieleiding méér dan een jaar de tijd wordt gegeven om tot haar definitieve BSA-beschikking te komen.

Wes Holleman

weblog onderwijs 19-1-2011

<http://www.onderwijsethiek.nl>

¹ <http://www.studiegids.science.ru.nl/2010/law/prospectus/Regels/info/25984>.

² Zie eindnoot 4. Bij de opleiding Economie & Bedrijfskunde van de UvA is de geldigheidsduur van P-tentamens 36 maanden, gerekend vanaf de tentamendatum. Zie artikel 7 van de OER:
<http://www.feb.uva.nl/template/downloadAsset.cfm?objectid=35E1A542-0DD9-4FD6-816A8BA035041E6D>.

³ Alleen voor Nijmeegse studenten die tijdens hun eerste verblijfsjaar vóór 1 april naar een andere opleiding *binnen* dezelfde faculteit omzwaaien (bv. van Economie naar Bedrijfskunde of van Bedrijfskunde naar Economie) geldt een coulance: voor hen valt het geldigheidszwaard pas 24 maanden *na de omzwaaidatum*.

⁴ Bij mijn omschrijving van (b) t/m (e) ga ik af op artikel 6.2 van de Onderwijs- en Examenregeling die in het studiejaar 2010/2011 voor studenten van de Nijmeegse Faculteit Managementwetenschappen geldt (bacheloropleidingen Bedrijfskunde, Bestuurskunde, Economie & Bedrijfseconomie, Politicologie, Sociale Geografie & Planologie).
URL: http://www.ru.nl/bedrijfskunde/onderwijs/studiegids_oer/oer/.

⁵ http://www.st-ab.nl/wetten/0718_Wet_op_het_hoger_onderwijs_en_wetenschappelijk_onderzoek_WHW.htm.